

DECISION

DEL

Doctissimo, y Excelentissimo

Señor H. H. Hassalem. M. A. A. B. D.

R. M. R. Zevi Asquenazi,

con su BETDIN, sobre el Problema

Si NATURALEZA, y Dios, y Dios,

y NATURALEZA es todo uno? Segun

lo predicò el Senor H. H. R.

DAVID NIETO en el K. K. de

LONDRES,

En 23 de Kislev 5464.

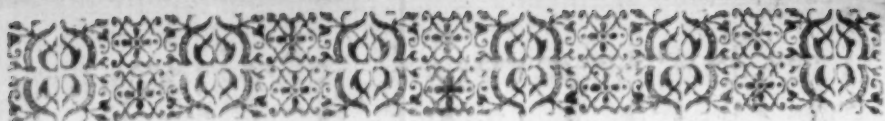
Elul

5465.

EN LONDRES:

Por THO. ILIVE en *Aldersgate-street.*

BENIGNO LECTOR.

Siendo en Elul del año pasado
5464 leíste en dos dilata-
dos Dialogos, la explicaci-
on del famoso Problema;
SI NATURAE, Y

Dios, Y Dios, Y NATURAE.
Es todo uno: en el presente Elul deste a-
ño 5465, lo leíste aprobado, y aplaudido,
casi dos veces, y muchas cartas, que
te ofrecio, una que confiere y otra que de-
termina.

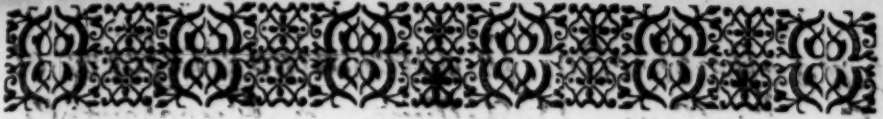

Las gracias de ser
Mestre Señores del Alhambra, cuya in-
comparable vigilancia impidió el mas
docto Sacerdote, y el mas excelente Maestro,
que contra nuestro reglo, para experimen-
tar se con tan autorizada decision, llegaran
las conserencias hasta agora agitados. En-
tre muchos sujetos que el desvelo ofrecio
para

D
E
ño
ene
te
ter

Pl
con
do
que
tar
las
tre

BENIGNO LECTOR.

I en Elul del año passado 5464 leyste en dos dilatados Dialogos, la explicacion del censurado Problema; SI NATURALEZA, Y DIOS, Y DIOS, Y NATURALEZA Es todo uno? enel presente Elul deste año 5465. lo leeras aprovado, y aplaudido enestas dos breves, y succintas cartas, que te ofrezco, una que consulta, y otra que determina.

Las gracias debes dirigirlas a los muy Ilustres Señores del Mahamad; cuya incomparable vigilancia inquirio el mas docto Sabio, y el mas excelente Maestro, que venera nuestro siglo; para experimentar si con tan autorizada decision, sossiegan las consciencias hasta agora agitadas. Entre muchos sujetos que el desvelo ofrecio

para este objecto, se determinò preferir el
Eruditissimo, Doctissimo, y Excelentissi-
mo, señor ; H. H. R. Zevy Asquenazy ;
por que concurriendo enél mucha sciencia,
mucha agudeza, y mucha piedad ; y por
corona destas, y otras singulares virtudes,
una inflexible constancia enel juzgar ; pare-
cio a dichos Señores, que no podian hallar
columna mas solida, a quien apoyar assump-
to de tanto peso. Assi lo premeditaron, assi
lo resolvieron, y assi lo Executaron ; como
veras en estos fieles translados, cuyos origi-
nales, se conservan en el archivo de dichos
Señoros para satisfaccion delos que dese-
aren verlos. Y para que se pueda mas
facilmente cotejar el Hebraico conel Vul-
gar, se divide la Carta del dicho Señor
H. H. en paragraphos numerados : Ad-
virtiendole que si hallares alguna dureza en
la traduccion, debes cortesmente compa-
decerta ; pues la gran distancia delos dos
Idiomas, uno Oriental, y otro Occidental,
no permite trasladarlos de forma, que pa-
rezcan identificados. Vale.

*Copia da Carta escrita ao Senhor H. H. ZEVI,
por o Senhor MOSSEH de MEDINA
GABAY da Zedaca; Por ordem dos
Señhores Parnassim.*

*SELOMOH MENDES Presidente.
e YOSEPH ISRAEL HENRIQUES.*

Londres. A 29 Tamuz 5465.

Senhor; Repartiu Deos nosso Senhor, por sua imensa bondade, de sua Sciencia, a seus escolhidos, para que elles imitando, fizessem o mesmo com quem ignora, e a distribuissem a quem carece della. He por isso sem duvida, que S. M. como tao devoto, e observante dos Divinos mandatos, insina com o Exemplo de sua muita Virtude, persuade com sua doce persuasiva, e aclara o Juizo dos ignorantes com sua muita Erudição; e he tambem por isso sem duvida, que antevendo o mesmo Deos (como a quem tudo lhe hê presente, quaõ fiel Ministro havia de ter em S. M. lhe distribuio com tanta largueza, Devação, Sciencia, Zelo, e Virtude; com que tendo Nós a boa fortuna de ter mui largas noticias das incomparaveis boas partes, que juntas concorrem na digna pessoa de S. M. naõ hê muito de admirar vamos buscar a S. M. por nosso Juiz, com a seguridade que nos acompanha de que nos administrará a Justiça, que lhe suplicamos com sua acostumada candidez, e integridade.

Sendo ocaço, Senhor, que em 23 Kislev 5464, nos fez o Senhor nosso H. H. R. DAVID NETTO, hum elegantissimo Sermao, em que expressou a Doutrina que parece do papel incluso; a qual a o passo que satisfez a mayor parte deste Kahàl, soou mal nos ouvidos de alguns Yehidim que lha censurarao, e depois de muitos lanções, nos presentarao hua petição, de que a inclusa he verdadeira copia; (e por tal vay atestada por nosso Gabay.

bay) em que nos supplicao facamos perguntar as palavras de dito Sermao, a algum Beth Din de Ysrael, se sao contrarias a Ley de Deos, ou nao? E ainda que o Senhor nosso H. H. nao cede que as palavras expressas que contem ditta peticao sao suas, (por seu estylo ser mais levantado) para este julgado as conhece por taes, para com a Sentença ver de adquirir a Paz, que por este cano carecemos. Muitas sao as razoes por que damos a S. M. este enfado; e como a principal he as alegadas de sua sobrada sciencia, e muita bondade, nos atrevemos a pedir a S. M. com todas as veras, se sirva dar hua sentença definitiva as espaldas de ditta peticao; Se a doutrina contida nella he, ou nao, contraria a Ley de Deos? com a mayor clareza possivel. E ainda que para nos, a sentença de S. M. so, teria o mesmo lugar que se fosse promulgada pelo mayor Beth Din de Ysrael, como tememos que os mal dizentes vao mais fundados em Odio que em Zelo, e elles pedirem seja julgada ditta Doutrina por Beth Din; parecendolhe a S. M. e sendo muito com seu gosto, (e nao de outro modo) bem estimaramos se servisse S. M. apontar dous Bahalê Torah, para que juntos com S. M. firmassem a sentença; e com ella ficaria dissipada a maldade, emmudecida a controversia, e estabelecida a verdade. Em falta a esperamos de S. M. so, que nao duvidamos tenha o dezejado effeito, e nos ficaremos em eterna obrigacao a bondade de S. M. pois so de sua Pia, Devota, e Benigna mao, podemos esperar remedio a nosso mal. E assim como o mayor de todos os bens he a Paz, nao tem duvida ser o contrario, o mayor infortunio. Faça Deos sempre a S. M. digno instrumento de a estabelecer, e o guarde por os dilatados annos que pode, para augmento de sua Santa Ley.

Obsequioso Servidor de S. M. que S. M. B.

Por crãem dos Senhores do Mahamad.

MOSSEH de MEDINA GABAY.

Copia de la Petición de 13. Firmados.

**Muy Ilustres Señores Parnassim, y Gabay del
K. K. de Sabar Hassamaim.**

Obedeciendo al despacho, que Vms. dieron ala declaración que presentamos el Domingo pasado; manifestamos y declaramos en la presente, que nuestro designio fue, y será siempre buscar, y solicitar la Paz; y si en la ocasión presente no acordamos con los demas, fue por havernos parecido mala la Doctrina que predicò el Señor H. H. en la Tebah, y contra nuestra santa Ley; por lo qual suplicamos a Vms. se sirvan mandar preguntar las palabras del Sermón a algun Beth Din de Ysrael, para que con su determinacion se publique su parecer, y sepan todos si dicha Doctrina predicada es conforme nuestra santa Ley, o no? y las palabras predicadas son las siguientes.

En 23 de Kisleu año de 5464, que correspondé a 20 de Noviembre, estílo viejo, de 1703. en la Perassa de Varséssé Jachacob, dixo el Señor H. H. R. DAVID NIETO en su Sermón, la siguiente Doctrina.

Dizen, que he dicho en la Jessiua, que Dios, y Naturaleza, y Naturaleza, y Dios es todo uno; Digo que assi lo dixé, lo afirmo, y lo provaré; pues el Rey David lo confirma enel Psalmo 147. Cantad a. A. con manifestacion; El que cubre cielos con nuves, el que aparece ala tierra lluvia, el que haze producir a montes yerua &c. Pero es menester saber (Atencion Judios, por que es el principal punto de nuestra Religion) que este nombre de Tebah, Naturaleza, es inuentado por nuestros Autores modernos de 400 a 500 años aesta parte, pues no se halla en nuestros Sabios antiguos, sino, que Dios Bendito haze soplar el viento, Dios haze baxar la lluvia, y Dios haze bolar el rocio; de donde se infiere, que Dios haze, todo aquello que los modernos llaman Naturaleza; de manera que, Naturaleza no hay: y assi aquello que es Providencia que llaman
Tebah,

Tebah, Naturaleza, es lo que dixe, que Dios y Naturaleza, y Naturaleza, y Dios es todo uno; Esta Doctrina es Devota, Pia, y Santa, y los que no la creyeren, ellos son Hereges, y ellos son Atheistas.

Haziendo Vmds. esta diligencia, seran instrumento de la paz, concordia, y tranquilidad deste K. K.; que es la summa de todas las Bendiciones; pues sin ella, no es ningun bien perfecto. Permita Dios encaminar todo para honra, y gloria de su nombre, y a Vmds-guarde, y prospere muchos, y felices años, para que siempre se ocupen en obras meritorias, &c.

Londres a 25 Tebeth 5465.

Eu abaixo firmado Gabay do K. K. de Sahar Hassamaim, declaro por a verdade, ser a de sima, huma exacta Copia da peticao presentada pellos Senhores Firmados, a os Senhores do Mahamad; cujo original fica em meu poder.

MOSSEH de MEDINA GABAY.

Londres 29 Tamuz. 5465.

Nos abaixo assignados declaramos, conhecer muy bem a firma de MOSSEH de MEDINA, por havela visto muy diversas vezes, e atestamos ser a de sima a verdadeira firma de sua mao; e que agora esta servindo de Gabay a este K. K. que Deos prospere; e por verdade a firmamos de nossa mao, no dia, e Anno acima.

ABRAHAM LIEVI XIMENES.

JOSEPH MUSAPHIA.

באופן שצריכין אנו להחזיק טובה להחכם הכולל המרום
 כמה ר' רוד נישו ה' על הדרישה שדרש להזהיר את
 העם לבל יטו לכבם אחרי דעת הפילוסופים האומרי' בטבע כי ממנו
 יצאו תקלות רבות והאיר עיניהם באמונתנו האמיתית שהכל
 בהשגחה מאתו יתברך ואמינא יישר כחו וחילו וכל המהרהר
 אחריו אחרי רואו דברינו אלה הוששני לו מחטאת :

טו

ועם היות כל אלו דברים ברורים ופשוטים אינן צריכים חיזוק
 לבטל כל עורר וטוען רציתי לצרף עמי שנים מן החכמים
 חמוכהקים שבעירנו יע"א ואחרי המשא ומתן הסכמנו שלשתנו על
 כל הדברים האמורים למעלה שהן אמת וצדק פה אלטנא יע"א יום
 ו' ט' מנחם שנת תס"ה לפ"ק :
 צכי בכמ' הרר יעקב זל' ה'ה אשכנזי :
 ונאם שלמה בן הר"ר נתן ז"ל :
 ונאם אריה בא"א מה"רר שמחה מק"ק ווילנא ס"ט :

שאותו הדבר המחמם או המלחלח הוא האלקות זה דבר שאין
להשד בו שום כסיל ובער אשר בכל הכופרים שבעולם כל שכן
חכם ונבון בעם המאמיני' בהש'ת ובתורתו הקדושה כל שכן וקל
וחומר שדברי הדורש ברורים ומפורשים (מבלי צורך א' ההתנצלות)
שהם טובים על קוסם ההתנחח הכוללת באומרו א' שהק'בה עושה
כל אותן העניינים וכי' ולא צפקק בזה א' מעקש ומחתל :

יב

ואם חשבו שלא יתכן לכנות מעשה הש'ת ויתעלה בשם טבע
וחשבו זה לגרעון בכבודו של מקום ישתבח ויתעלה מה
להם כי נועקו על הדורש ה' וקראו אחרי מלא הנח הרב הגדול
הגאון הידוע בחכמה ובחסידות כמ'הרר ישעיה הלוי זצ"ל בספרו
המפורסם שני לוחות חברית אשר נתקבל באהבה בכל תפוצות
ישראל כתב (בתחלת ספרו בפרק הנקרא בית אחרון בשם הרב
בעל עבודת הקדש אשר היה רב גדול ספרדי מפורסם בחכמה
ובחסידות וספריו נתפשטו בכל הארץ) כי אשר עושי מצות
ה' ועונש העובר עליהם הם טבעיים ובוה הסכימו כל אשר עינים לו
ויראה בחכמת האמת כאשר האריך הרב החסיד בספרו אין צורך
להעתיקו פה כי הוא מצוי וקל לעיין בו :

יג

וכן מה ששנור בפי כל המעיינים וכפי כל חכמי האמת כי חפץ
ורצון הבריאה היתה כי מטבע הטוב להטיב מסכים לדברי
החכם הדורש אם כן איפוא לא על החכם הדורש הנזכר תלונות
האנשים ההם כי אם על כל חכמי האמת קדושי עליון אשר מפיה'
אנו חיינ אלא שאין כאן מקום ערעור כלל כי מלת טבע הנאמרת
בו ית' אינה כמלת טבע פרטי הפועל בהכרח אלא חפץ ורצון
המלך הקדוש. בטעם נסמן זה ברור :

כאופן

תשובה

ח

וואר אני את דברי החכם המרומם ונעלה נר' שחם הם
דברי הכוזרי במאמר א' סימן ע'ז וע'ז ומפרשו מהר"ר
יהודה מוסקאטו אחרי הצעות רבות כתב וז'ל הוא ית' יקרא טבע
באמרו כמוזכר שמה להיותו טובע בחותמו כל מטבעות היצורים
וזה היא דעת המאוששים באפרם שהק' בה יושב וזן מקרני ראמים
ועד ביצי כנים וכו' ע'ש :

ט

ואפריין נמטייה להחכם הדורש ה' ישמרוהו שעם היותו
(כאשר שמענו) יודע דעת הפלוסופים האומרים בטבע
מאס ברע ובהר בטוב טעם ודעת קדושים דברי חסידי עמנו האומרים
שהכל בהשגחה מאתו יתברך :

ואני שמעתי ולא אבין תלונות העוררים עליו • אם מצר
היותו אומר שאין שם טבע כולל כל המציאות זולתו
יתברך וחשבו זה לפחיתות וגרעון כבודו של מלך מלכי המלכים
חק'בה שיפעול בלתי אמצעי ידעו כי המבקשים אמצעות להטבע
ולהנהגה הכוללת קרובים ליפול ברשת כמה מכשולות מה שאין
כן במאמיני השגחת הש'ת בכל דבר בכל אשר יפנו ילכו בטח :

י'א

ואם חשבו שדברי החכם הדורש ה' על הטבע הפרטי כגון חמום
האש ולחות המים ורצו להעמיס בדבריו שמכללם יובן
שאותו

היא להכריח שהסיבה המכסה שמים ומפרחת רוחות איננה
הטבע אלא הק' כה ומפני שהאנשים מכנים אלו הפעולות
זמיתים אותם א הטבע אני מאיר עיניהם בראיות כחותות
האמרות שמה שהם מיחסים א הטבע מחוייבי' אנתנו ליחסו
א הש' יצא מזה שלא דובר מטבעים הפרטיים :

ה

ואחר שהכרחנו שדברינו היו בטבע הכולל ולא בטבעים
הפרטיים אם כן כשאמרנו סתם טבע איננו בעולם
כוונתנו א הטבע הכולל כל המציאות שהוא באמת איננו זולתו
יתעלה הכולל הכל ועושה כל :

ו

וזהו שאמרתי שההשגחה שהוא אותו הדבר שהאחרונים
קוראים אותו טבע הוא האלקים רצוני שהשגחתו ית'
והוא ית' הכל אחר באופן שרציתי להורות האנשי' ולהזהירם
בל יערבו מעשה הש' עס מעשה הטבע הפרטי' מפני שהאנשים
אומרים שהטבע הוא המוריד גשמים ומוריד טללים ורה' עה וח' זל'
אומרים שהאלים הוא העושה כל לו וכך אני אומר שאותו הדבר
שאמרתי שהטבע הוא האלקים רצוני בשביל אותו הדבר שהוא
המשגיח ועושה כל והאנשים כרו מלבם לומר שהטבע הוא
העושה :

ז

ומה שאמרתי שלימור זה הוא צדיק וישר אני מכריחו ומקיימו
מחדש שמכנו למדנו שהק' כה מנהיג זן ומפרנס עולמו ולא
כאותן הנותנים כבודו לאחר ומיחסים פעולות אלו לטבע כולל
חוץ ממנו ית' הלילה : ער כאן :

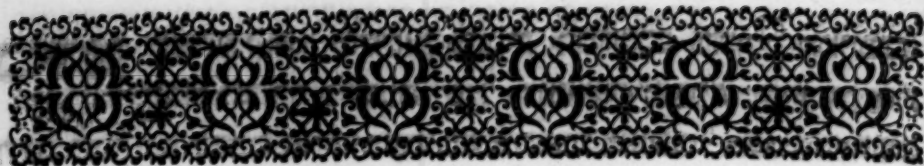
יורנו המורה מה בשפט הדרוש :

רואה

וְאֵלֶּיךָ יָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב
 וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב וְיָשָׁב
אומרים שאמרתי בשיבה שה' יתברך והטבע והטבע והש"ת
 הכל אחד אומר אני שכך אמרתי ואני מקיימו ואכריחנו
 מאחר שרור המלך מקיימו במזמור קמ' ענו לה' בתודה וגו'
 המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר המצמיה הרים חציר וגו'
 אבל צריך לידע (הטו אזניכם יהודים מפני שהוא העיקר הראשון
 מאמונתנו) ששם טבע הוא מהמצאת האחרונים מזמן ת' או ת"ק
 שנה סמוך לזמננו מאחר שאינו מצוי בדברי חכמינו הקדמונים ז"ל
 אלא שהק"כ משיב הרוח והוא ית' מוריד הגשם והוא ית' מפריה
 טללים מזה מוכרח שהק"כ עושה כל אותם העניינים שהאחרונים
 קוראים טבע באופן שטבע אין בעולם ואותו הדבר שהיא
 ההשגחה היא שקוראים טבע זהו שאמרתי שאדים והטבע והטבע
 והאדים הכל אחד : דעה זו היא ישרה חסידה וקדושה ואשר
 לא יאמינו בה הם קראים ואפיקורוסים : עד כאן : **וזה**
 ויש עליו עוררין לאמר כי סרה דיבר על ה' :

וזה התנצלות החכם המרום נר'ו

דבר ידוע ומפורסם שהעבים והמטר והצמחים הם טבעים פרטיים
 ועוד ידוע שהמכסה אינו הכיסוי עצמו אם כן איפוא אילו
 היה רצוני להכריח שהטבעים פרטיים הם האדים מעולם לא היה שום
 הכרח לדבר זה לא מדברי המשורר ולא מדברי רבותינו ז"ל מפני
 שהמזמור אומר שהאלדים מכסה שמים בעבים ואינו אומר
 שהאלוים הוא עב הענן ורז"ל אומרים שהק"כ משיב הרוח
 ואינם אומרים תל'לה שתוא הרוח ממילא נשמע בכירור שכוונתי
 היא

העתק האגרת

שכתב החכם השלם נ"י ע"ה פ"ה כמוה'רר צבי אשכנזי נר"ו
אב"ר ור"מ בק"ק אלטנא יע"א למעלת פרנסי ק"ק
ספרדים שער השמים לעיר לונדריש יע"א :

על גבי הכתב

ליך הגביר המרום ונעלה לשם טוב ולתהלה כה"ר משה די מדינה
ה"י גבאי בק"ק שער השמים אשר בעיר הגדולה לונדריש יע"א :
הגבירים הרמ"ם ישרים ותמימים פרנסי ומנהיגי ק"ק שער השמים
יע"א אשר בעיר הגדולה לונדריש : יצו ה' אתם אב"ר
הברכה חיים ושלום מעתה ועד עולם :

א

אגרתם החמורה דורשת דבר ה' לתורה ולתעודה * היא
סמכתני ומגדרי הוציאתני לענות על ריב לא ידעתי
אהקרהו כי כן נצטיינו בקש שלום ורפיהו : וזה תורף שאתם :

ב

החכם המרום ונעלה כמ"הר דוד נישו נר"ו אב"ר ומורה צדק
בק"ק שער השמים דרש בבית הכנסת דרוש זה תארו
מועתק מלשון לעז ללשונו הקדושה :

אומרים

שנ

ספר

ליר

הגנ

הבר

אג

אחק

הח

מועת